

KASTEN YARALAMA SUÇUNUN NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ HALLERİ DOLAYISIYLA SORUMLULUK

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 14.3.2019 Tarihli ve E. 2018/95, K. 2019/207 Sayılı Kararı
Üzerine Değerlendirmeler

Prof. Dr. İzzet Özgenç

ANAHTAR KAVRAMLAR:

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış kasten yaralama

Taksirle yaralamaya sebebiyet verme

Farklı neviden fikrî içtima

Kısa süreli hapis cezası

Hapis cezasının ertelenmesi

Mahkûmiyete bağlı hak yoksunluğu

I. OLAY:

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun **14.3.2019** tarihli ve E. 2018/95, K. 2019/207 sayılı Kararına konu teşkil eden olayda; yanında C olduğu halde, A ile doktor B arasında tartışma çıkar ve bu tartışma kavgaya dönüşür. Bu kavga sırasında A, elindeki paspas sopasıyla 39 yaşındaki B'nin göğsüne bir darbe vurur. Bu darbe B'nin göğsünde lezyon oluşturmaz. Ancak, bu tartışmanın B'de oluşturduğu efor ve stres dolayısıyla, kendinde mevcut kronik kalp damar hastalığı akut hâle geçer; sonuçta B, miyokart enfarktüsü geçirir ve hayatı tehlikeye girer. Ancak, buna rağmen, B hastanede yapılan müdahale sonucu kurtarılır ve sağlığına kavuşur.

II. TARTIŞILMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ GEREKEN HUKUKİ SORUNLAR:

Karara konu teşkil eden olayda, tartışılması ve çözümlenmesi gereken hukuki sorunlar, sırasıyla şunlardır:

- 1) Meşru savunma halinde olduğu kabul edilen B hakkında hükmolunan ceza verilmesine yer olmadığı kararı doğru mudur?
- 2) A, B'nin miyokart enfarktüsü geçirmesinden dolayı hangi hükümlere istinaden ceza hukuku bakımından sorumlu tutulabilir?
- 3) B'ye karşı işenen suçtan dolayı C'nin iştirak statüsü nedir?
- 4) A ve C hakkında haksız tahrik hükümleri uygulanabilir mi?
- 5) A hakkında hükmolunan cezaya bağlı olarak hak yoksunluğu doğar mı?

III. MERCİLERİN ÇÖZÜM ŞEKİLLERİ:

İlk derece mahkemesi;

a) B hakkında, A ve C'ye karşı **kasten yaralama** suçunu işlediği iddiasıyla açılan davada, “kendisine yapılan saldırıyı defetmek amacıyla hareket ettiği ve eyleminin **meşru savunma sınırları içerisinde kaldığından**” bahisle, TCK, m. 25, f. 1 hükmü uyarınca “**ceza verilmesine yer olmadığı kararı**” vermiş ve bu karar, temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

b) A'nın B'ye **yumruk** atması ile B'nin miyokart enfarktüsü geçirmesi arasında illiyet bağı bulunduğunu kabul ederek, A hakkında **kasten** (olası kastla) **yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halinden** dolayı, sırasıyla, TCK, m. 86, f. 1; m. 87, f. 1, bent d; m. 21, f. 2; m. 29 ve m. 62 hükümlerine istinaden **11 ay 7 gün hapis cezası** ile cezalandırılmasına hükmetmiş ve bu mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak, CMK, m. 231. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermiştir.

c) C'nin ise, B'nin faili olduğu neticesi sebebiyle kasten yaralama suçunun işlenişine **yardım eden** sıfatıyla iştirak ettiğini kabul ederek, sırasıyla, TCK, m. 86, f. 1; m. 87, f. 1, bent d; m. 21, f. 2; m. 39; m. 29 ve m. 62 hükümlerine istinaden **6 ay 22 gün hapis cezası** ile cezalandırılmasına hükmetmiş ve bu mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak, CMK, m. 231. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermiştir.

A, bilahare, beş yıllık denetim süresi zarfında başka bir suç işlediği için, ilk derece mahkemesi tarafından, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı kaldırılmış ve A hakkında **yeni bir mahkûmiyet hükmü kurulmuştur**. İlk derece mahkemesi, bu mahkûmiyet hükmünde A hakkında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halinden dolayı, sırasıyla, TCK, m. 86, f. 1; m. 87, f. 1, bent d; m. 21, f. 2; m. 29; m. 62; **m. 51** ve **m. 53** hükümlerine istinaden **11 ay 7 gün hapis cezası** ile cezalandırılmasına, bu **cezanın ertelenmesine** ve hak yoksunluğuna hükmetmiştir.

Yargıtay 3. Ceza Dairesi, ilk derece mahkemesinin kurduğu bu mahkûmiyet hükmünün,

“... olay günü A'nın B'ye **eliyle** kasten vurup harici lezyon bırakmayacak ve basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde TCK'nın 86/2. maddesi kapsamında yaralaması sonucunda gerçekleşen ağır ve başka netice (miyokart enfarktüsü/kalp krizi sonucu yaşamın tehlikeye girmesi) bakımından **olası kastla hareket ettiğinden söz etmenin mümkün bulunmadığı**, ancak B'nin yaşı da gözetildiğinde kalp krizi geçirebileceğinin objektif olarak öngörebildiği hâlde A'nın dikkat ve özen yükümlülüğüne uymayarak **eliyle kasten vurması sonucu buna bağlı, buna özgü ve beklenen bir tehlikenin değil çok daha farklı gerçekleşen ağır ve başka sonuç doğuran bu olayla ilgili olarak en azından taksirle hareket ettiği** kabul edilerek, B'deki kalp rahatsızlığının önceden A tarafından bilinip bilinmediği araştırılıp bilmediğinin anlaşılması durumunda sanığın **basit taksirle yaralama suçundan TCK'nın 89/1-2. maddesiyle, bilmesi hâlinde bilinçli taksirle yaralamadan TCK'nın 89/1-2, 22/3. maddeleriyle cezalandırılması cihetine gidilmesi gerek**”tiği

ve ayrıca,

“Kabule göre de; 5237 sayılı TCK'nın 53/4. maddesine göre kısa süreli hapis **cezası ertelenen sanık hakkında TCK'nın 53/1. maddesindeki hak yoksunluklarının uygulanamayacağı**”

gerekçeleriyle, bozulmasına karar vermiştir.

İlk derece mahkemesi, kurduğu mahkûmiyet hükmünde;

A, yanında C olduğu halde, merdivenlerde karşılaştıkları doktor B ile tartışır. Bu tartışma sırasında “A'nın sopa ile B'ye vurduğu daha sonra B'nin elinden sopayı alarak her iki sanığa (A ve C'ye) vurmaya başladığı, görevlilerin gelmesi üzerine A ve C'nin kaçarak laboratuvara sığındıkları, B'nin kalp rahatsızlığı olması nedeniyle olay yerinde kalp krizi geçirerek yaşamını tehlikeye sokacak ve diğer iki mağdur/sanığın da (A ve C'nin de) basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte yaralandığı, (A ve C'nin de) B'nin darbına maruz kalarak basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde yaralandığı, A hakkında B'ye yönelik kasten etkili eylem suçundan açılan kamu davasının yapılan yargılamasında gerek hazırlık ve gerekse mahkeme aşamasında toplanan deliller itibarıyla A'nın B'yi kasten basit nitelikte olacak şekilde yaralamakla birlikte mağdurda olayın etkisiyle oluşan miyokart enfarktüsü gerçekleştiği, eylemle gerçekleşen miyokart enfarktüsü arasında illiyet bağı bulunduğunun Adli Tıpça tespit edildiği, A'nın eylem aşamasında B'deki kalp rahatsızlığını bilmesede dahi ona yönelik **kasten darp eylemi** neticesi kalp krizinin ortaya çıkarak hayati tehlike geçirecek şekilde yaralandığı, bu durumda tüm safahatta toplanan delillere göre sanığın eylemini kasten gerçekleştirdiği dikkate alındığında eylemin taksirle yaralama suçu olarak kabul edilmesinin mümkün olamayacağı,”

gerekçesiyle direnme kararı vermiştir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, ilk derece mahkemesinin direnme kararına konu mahkûmiyet hükmünün aşağıdaki gerekçelerle bozulmasına karar vermiştir:

Kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri bağlamında “gözden kaçırılmaması gereken husus, 87. maddenin bir, iki, üç ve dördüncü fıkralarındaki nitelikli hâllerin uygulanabilmesi açısından kasten yaralama fiilinin TCK'nın 86. maddesinin birinci fıkrası kapsamında kalmasının veya 86. maddenin birinci fıkrası kapsamındaki kasten yaralama fiilinin üçüncü fıkra da ihlal edilmek suretiyle gerçekleştirilmesinin gerekmesidir. Buna bağlı olarak TCK'nın 86. maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki kişi üzerindeki etkisi basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif olan kasten yaralama fiillerinden dolayı bu fiil aynı maddenin üçüncü fıkrası ihlâl edilmek suretiyle işlense dahi 87. maddenin bir, iki, üç ya da ikinci fıkralarının uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

...

A'nın B'yi vücudunda lezyon oluşturmayacak şekilde paspas sopasıyla darbetmesi sonucu meydana gelen yaralanmanın TCK'nın 86. maddesinin birinci fıkrası veya birinci fıkra ile birlikte üçüncü fıkra kapsamına giren bir yaralanma niteliğinde olmayıp, **TCK'nın 86. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları kapsamında kalan bir yaralanma** olması nedeniyle A'nın eyleminin TCK'nın 87. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde düzenlenen yaşamsal tehlikeye neden olacak şekilde kasten yaralama suçu kapsamında değerlendirilemeyeceği, yine A'nın kastettiğinden daha ağır ve başka bir netice olan B'nin kalp krizi geçirerek yaşamını tehlikeye sokacak şekilde yaralanması suçunun kanuni tanımında yer alan unsurlardan birinin somut olayda gerçekleşeceğini öngörmesine rağmen fiili işlediği, diğer bir deyişle nitelikli yaralama suçunun unsurlarının meydana gelmesini kabullenerek eylemine devam ettiğine ilişkin herhangi bir tespitin de

yapılamaması karşısında A'nın B'yi olası kastla TCK'nun 87. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde düzenlenen nitelikli şekilde yaraladığından da söz edilemeyeceği, diğer tarafta ..., B'yi olaydan önce tanımayan ve olay tarihinde 39 yaşında bulunan B'nin kalp-damar rahatsızlığı olduğuna ilişkin bilgi sahibi olduğu yönünde dosyaya yansıyan herhangi bir beyanı bulunmayan A'nın bilinçli taksirle hareket ettiğinden de bahsedilemeyeceği,

Bu cihetle, A'nın paspas sopası ile B'ye vurma şeklinde tek fiil ile işlediği eyleminin;

a) TCK'nın 86. maddesinin ikinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının (c) ve (e) bentleri kapsamındaki kasten yaralama suçunu,

b) Paspas sopasıyla darbetme şeklindeki bir fiilin kalp krizi doğurmaya elverişli bir hareket olması, yaralama fiilinin taksirle de işlenebilen bir suç olması, A'nın ... tartıştığı B'yi darbetmesi şeklindeki hareketinin iradi bir hareket olması, kalp krizi sonucu yaşamsal tehlikeye neden olacak nitelikteki yaralama neticesini istediğine dair bir tespitin yapılamaması ve hareketiyle B'nin kalp krizi geçirmesi sonucu arasında nedensellik bağının bulunması hususları ile Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü öğrencisi olan ve olay tarihi itibarıyla 23 yaşındaki A'nın yaşam tecrübesi ve eğitim düzeyi gözetilip ortak tecrübeler de dikkate alındığında, 39 yaşındaki bir kişinin paspas sopası ile darbedilmesi neticesinde kalp krizi sonucunun meydana gelebileceğinin öngörülebilir olduğu, A'nın ise öngörülebilir neticeyi öngörememesi nedeniyle eyleminin TCK'nın 89. maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendi kapsamındaki **taksirle bir kişinin yaşamsal tehlike geçirecek şekilde yaralanmasına neden olma suçunu oluşturduğu,**

Bu durumda, sanığın paspas sopası ile katılanı yaralama şeklindeki tek olan fiilinin hem TCK'nın 86/2, 86/3-c-e maddelerinde düzenlenen ve 6 aydan 1 yıl 6 aya kadar hapis veya adli para cezası gerektiren **kamu görevlisini silahla basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte yaralama** suçunu hem de aynı Kanun'un 89. maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendinde düzenlenen ve 4 ay 15 günden 1 yıl 6 aya kadar hapis veya adli para cezası gerektiren **taksirle nitelikli yaralama** suçlarını oluşturması ve kişiyi yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle silahla basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde kasten yaralama suçu için öngörülen cezanın, sonucu bakımından ağır olan taksirle nitelikli yaralama suçu için öngörülen cezadan daha fazla olması karşısında; TCK'nın 44. maddesindeki **farklı neviden fikri içtima** hükmü de gözetilerek en ağır cezayı gerektiren TCK'nın 86/2, 86/3-c-e maddeleri kapsamındaki **kasten yaralama suçundan** TCK'nın 86/2 maddesi uyarınca belirlenecek olan temel cezanın, aynı Kanununun 86. maddesinin üçüncü fıkrasının (c) ve (e) bentleri uyarınca yarı oranında artırılarak sanık hakkında mahkûmiyet hükmü kurulması gerektiği kabul edilmelidir.”

ve ayrıca,

A hakkında haksız tahrik hükümlerinin uygulanmaması gerekir.

IV. TESPİT VE DEĞERLENDİRME:

1) İlk derece mahkemesinin, B hakkında **meşru savunma** hükümlerinin uygulanması gerektiğini kabul ettiğine göre, CMK, m. 223, f. 2 bent d hükmüne istinaden **beraat** kararı vermesi gerekirken, ceza verilmesine yer olmadığı kararı vermesi doğru olmamıştır.

2) Netice sebebiyle ağırlaşan suçlarda failin ağır neticeden sorumlu tutulabilmesi için, bu netice bakımından en azından taksirinin varlığı gereklidir. Buna karşılık, suçun nitelikli unsuru dolayısıyla sorumlu tutulabilmesi için, failin ilgili nitelikli unsur bakımından mutlaka kastının olması gerekir.

Mağdurun gözünün üzerine yumrukla vuran fail, bu fiiliyle mağdurun görme yeteneğinde sürekli azalmaya ve hatta görme fonksiyonunu yitirmesine sebebiyet verebileceğini öngörür; buna rağmen, fiili icra ederek mağdurun görme yeteneğinde sürekli azalmaya veya görme fonksiyonunu yitirmesine sebep olursa, kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halinden dolayı, duruma göre TCK, m. 87, f. 1 veya 2 hükmüne istinaden cezalandırılır. Dikkat edilmelidir ki, bu gibi durumlarda, meydana gelen ağır netice bakımından olası kastının varlığı kabul edilse bile, fail hakkında, TCK, m. 87, f. 1 veya 2 hükmüne istinaden cezaya hükmolunur ve bu cezada TCK, m. 21, f. 2, ikinci cümle hükmüne istinaden indirim yapılmaz.

Buna karşılık, mağduru bıçakla yaralayan fail, bu fiiliyle mağdurun ölebileceğini öngörebilir. Bu öngörüye rağmen failin mağduru bıçakla yaralaması ve neticede mağdurun ölmesi halinde, kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halinden dolayı TCK, m. 87, f. 4 hükmüne istinaden değil, **kasten** (olası kastla) **öldürme suçundan** dolayı cezalandırılması gerekir.

Karara konu teşkil eden olayda B'nin kalp damar hastası olduğunu bilmediği kabul edildiğine göre, A'nın kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali bağlamında olası kastının ve hatta bilinçli taksirinin varlığından söz edilemez.

Şayet A, B'nin kalp hastası olduğunu bilmiş olsaydı, **kasten** (olası kastla) **öldürme suçuna teşebbüsten** dolayı sorumlu tutulması gerekirdi.

Önemle belirtmek gerekir ki, A'nın B'ye karşı icra ettiği kasten yaralama, TCK, m. 86, f. 2 kapsamına giren, **etkisi basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif yaralama değildir**. TCK, m. 86, f. 2 kapsamına giren yaralama, neticesi itibarıyla hafif olan bir yaralamadır. Maruz kaldığı fiilin etkisiyle kalp rahatsızlığı geçiren kişinin basit bir şekilde yaralandığını söylemek mümkün değildir. Kastem yaralamasının etkisinin basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif olması, suçun neticesi ile ilgili bir durumdur. TCK, m. 87, f. 1, 2 ve 3'de tanımlanan neticesi sebebiyle ağırlaşmış haller gerçekleştiğinde, bu yaralamasının etkisinin basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif olduğunu kabule imkân yoktur. Başka bir ifadeyle, **TCK, m. 87, f. 1, 2 ve 3'de tanımlanan neticesi sebebiyle ağırlaşmış haller gerçekleştiğinde, kasten yaralama suçundan dolayı verilecek temel cezayı, TCK, m. 86, f. 1 hükmüne istinaden belirlemek gerekir**.

Bu nedenle, ilk derece mahkemesinin A ve C hakkında kasten yaralama suçundan dolayı hüküm kurarken, temel cezayı TCK, m. 86, f. 1 hükmüne istinaden belirlemesini doğru bulmakla birlikte; suçun olası kastla işlendiğinin kabulüyle bu cezada TCK, m. 21, f. 2, ikinci cümle hükmüne istinaden indirim yapılması, doğru olmamıştır.

Bu yaralama fiili, TCK, m. 6'daki (bent f) tanım itibarıyla **silâh** olarak kabul edilen paspas sopası ile icra edilmiştir. Bu nedenle, TCK, m. 86, f. 1 hükmüne istinaden belirlenen temel cezayı yarı oranında artırmak gerekir. B bir devlet üniversitesi hastanesinde çalışan hekimdir. Söz konusu tartışma ve kavganın hekimin görevinin gereklerine aykırı hareket etmesinden kaynaklanmadığı durumlarda, suçun ayrıca kamu görevlisine karşı görevi dolayısıyla işlendiğini kabul etmek gerekir. Bu durumda, somut olayda TCK, m. 86, f. 3 kapsamındaki birden fazla nitelikli unsurun gerçekleştiği hususunu temel cezanın belirlenmesinde dikkate almak gerekir.

Karara konu teşkil eden olayda kasten yaralama suçunun TCK, m. 87, f. 1, bent d kapsamına giren neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali gerçekleşmiştir. Bu durumda, TCK, m. 86, f. 1 ve 3 hükümlerinin uygulanmasıyla belirlenen cezayı TCK, m. 87, f. 1 hükmüne istinaden artırmak gerekir.

Belirtilen nedenlerle, Yargıtay 3. Ceza Dairesinin ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararında gerekçe olarak yapılan izahatı doğru bulmamaktayız.

3) C, kasten yaralama suçunun icrası üzerinde A ile birlikte müşterek hakimiyet tesis etmişlerdir. Bu nedenle, C'nin yardım eden sıfatıyla değil, **müşterek fail** sıfatıyla sorumlu tutulması gerekirdi.

4) Karara konu teşkil eden olayda A hakkında cezaya hükmederken haksız tahrik hükümlerinin uygulanabilirliği bir sübut sorunu oluşturduğu için, karar incelememizde bu konudaki kabullerle ilgili değerlendirme yapılmamıştır. Ancak şunu belirtmek gerekir ki, suç ortaklarından biri bakımından haksız tahrikin varlığının kabulü, diğer suç ortakları bakımından da haksız tahrik hükümlerinin uygulanmasını gerektirmez.

5) A'nın mahkûm olduğu ceza kısa süreli hapis cezasıdır ve bu cezanın ertelenmesine hükmedilmiştir. Bu itibarla, ilk derece mahkemesinin A hakkında hükmettiği hapis cezasına bağlı olarak TCK, m. 53, f. 1 hükümlerine istinaden hak yoksunluğuna hükmetmesini doğru bulmayan Yargıtay 3. Ceza Dairesinin bozma gerekçesini doğru bulmaktayız.